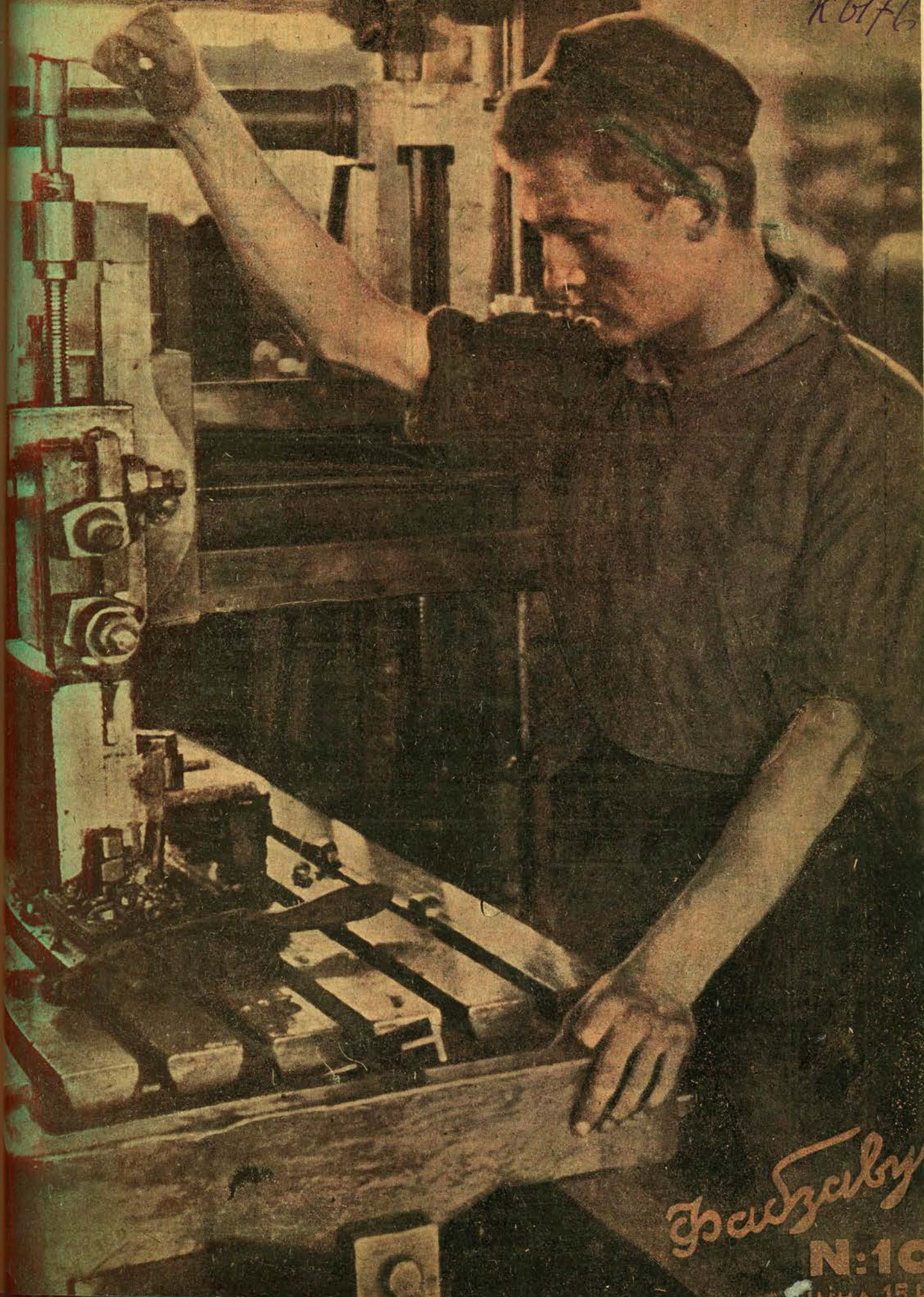

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА 4

ВСЕСВІТ

КБІ76

Знак Заводу

№10
ЦІНА 15 К

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборбезе

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46-51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ

(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастения, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
зататке в 2 рубля.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗ. ТРЕСТ МУЗПРЕД

Харьков, отд. площ. Тевелева, № 7, тел. 35-09

Получены концертные ПИАНИНО

Настройка, ремонт, экспертиза и перевозка

Магазин ул. 1 мая, 11

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР народных инструм.:
гармонии, гитары, домры, бадалайки,
манголины, оркестры. Граммофоны, пла-
стинки, иголки. Вся продукция собствен-
ных фабрик

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

Иллюстрированный прейскурант высылается за две 8-коп. марки

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ!!!

ВЗАМЕН МЫЛА И ЩЕЛОКА СТИРАЛЬНО - МЫЛЬНЫЙ ПОРОШОК „УКРАИНКА“

ф-ки „Трудовой Химик“ Гостреста
„ХАРГОСХИМКОМБИНАТ“

Цена за коробку 400 гр.—17 коп.

Содержит мыла 25%, щелока 35%.

Вполне заменяет МЫЛО и ЩЕЛОК, не содержит веществ, вредно
действующих на кожу. Также незаменим ДЛЯ СТИРКИ БЕЛЬЯ
и проч, хозяйственных нужд.

Имеется во всех аптеках, магазинах: САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Х. Ц. Р. К и Т. П. О.

Руководствуйтесь способом употребления, указанным на коробке.

ВСЕСВІТ

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

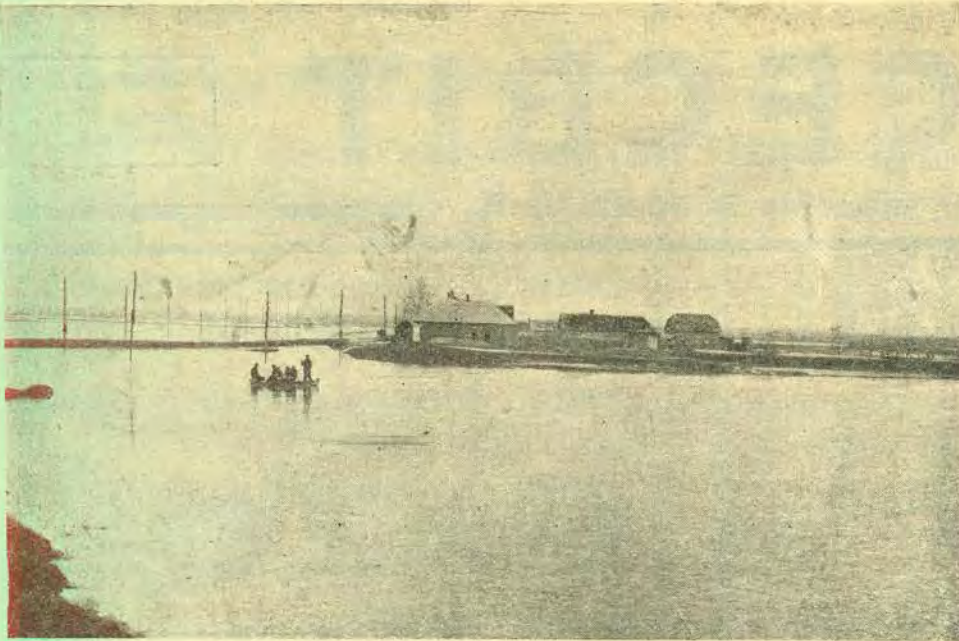
НА АЕРОСТАТІ ЗІ СЛАВ'ЯНСЬКОГО ДО МЕРЕФИ

В кошику перед легом стоять. Тарасов (праворуч), Чумак і Шишкарєв (див. стор. 7)

ПІД ВЛАДОЮ — СТИХІЇ —

Повінь на Мелітопільщині

Мелітопіль. Повінь поза Бердянським мостом

Затоплені посіви селян с Вознесівки, поблизу Мелітополя

Окрвійськомат збудував шлюзи, що припиняють розлив

Цими днями в Мелітополі та околицях його стала велика злива.

Одного ранку нагрітий сонячними проміннями сніг почав танути.

Надвечір місто обгорнулося в густий туман, вулицями побігла десятками струмків вода.

Затріщала крига на річці і вода вийшла з берегів.

Всю ніч вулицями міста текли широкі струмки води, заливаючи шльоху та особливо околиці міста, с. Вознесенку та Константинівку, де вода з ревом і шумом що хвилини все прибувала і за кілька годин піднялася на 4 арш.

У місті В. Токмаці (недалеко від Мелітополя) злива досягла величезних розмірів, мешканці його не пам'ятають такої зливи вже 15 років.

О 7 год. веч. (10-го лютого) зовсім несподівано вулицями міста побігла струмки талого снігу.

І за яких небудь півгодини вже залито огороди понад балкою та річкою.

Частина хат, що стояли над річкою, зовсім несподівано опинилися в воді.

В суботу вода повільно, але вперто прибувала.

Робітники, що живуть на південному боці річки, після роботи ледве добралися до дому, а о 4 год. вже довелося зняти містки, що з'єднують місто з околицями.

Нарешті вночі з 11 до 12 лютого з річки доносився тріск, льод ламався великими шматками і рушив за течією.

Вода вирвалася з берегів і полилась містом, заливаючи навіть райони, що ніколи не знали повіди.

Всю ніч горіла електрика, а мешканці перебували на вулицях, з хвилини на хвилину чекаючи підвищення рівню повіди.

Так минула ніч.

Ранком слідуючого дня вода почала спадати.

Підчас повіди загинув хлопець, що не встиг своєчасно повернутися зі школи.

Злива принесла велику шкоду, змила кілька старих будівель на Пролетарській вул. та вул. Халтуріна.

Від повіди зазнало лиха більше 50 родин.

Не зважаючи на всі запобіжні заходи вода прибилася до заводу „Червоний прогрес“ і залила лісний цех.

Нині утворено комісію для виявлення збитків і допомоги потерпілим.

Пробудження вночі

Оповідання Юр. Шовкопляса

Малюнки З. ТОЛКАЧЕВА

ЦЕ ЦЕНТРАЛЬНА? Ви що—послу-ди там усі? Я вже більш як пів-години нерви собі псує, викликаючи вас... Дайте мені 62—78... Вісім... Сімдесят вісім, кажу їй. Нарешті... Ага. Це 62—78?.. Буль ласка по-че до телефону Петренка.. Що? Спить? Початок тої, а він ще й досі спить?.. Розбуркайте його та ще і скажіть, що з ним хоче поговорити Хо-лодний. Зрозуміли?.. Холодний, бухгалтер того пред-ставництва, де він працює. Неодмінно розбуркайте... А відійду від телефону.

Холодний роздратовано кинув недокурка на під-логу і нетерпляче переніс телефонну рурку до другого кімнати. Він був злий на Петренка. Та й справді! Сьогодні пред-ставництво повинно було виплатити трьом кредиторам вісім тисяч, а йому, затурканому цілою низкою дріб-них, через це, найнеприємніших справ, було про це нагадано ще після другої години дня, коли в касі не лишилося ані ко-пейки, а банк було вже зачинено. Надія ж на те, що може вечірнє агентство банку сплатить чек представництва, була занадто мала. Але в ній була остання можливість уникнути не-приємної розмови з кредиторами, що напевно прийдуть уранці. Один з них дзвонив уже вчора наприкінці дня і завідаваль-ниця, що не в курсі справ, запевнив, що гроші буде сплачено не пізше, як о десятій годині... От чому Петренка, касира, було відіслано до агентства з наказом усіма правдами й неправдами вишукати гроші. Про наслідки цього канючення він повинен був подзвонити головбуху зараз же після відвідання агентства, Холодний пронервувався біля телефону вчора весь вечір і на зло, сам забув номер Петренкової квартири і згадав його тільки зараз.

Телефонна рурка довго передавала лише ранкові грюкання трубки та квапливий стукіт ніг і тільки після п'яти майже хвилин нервового чекання над вухом загудів хрипкий спросоння:

— Це ви, Іване Гнатовичу?

— Я, — голосно підтвердив Холодний. — Але що ж це ви, Іване мій? Я ж вам учора, здається, ясно сказав, щоб ви подзвонили до мене, тільки повернетесь в банк.

— Та я неодмінно подзвонив би, — знякотив голос у теле-фон, — але я повернувся на початку другої ночі. Турбувати ж вас у такий час...

— Ну, а як з грошми?

— Все гаразд — одержав. Всі вісім з половиною тисяч по-стигло одержати.

— Ффу! Наче гора з плечей... Але як же це ви з такою легкістю вночі десь блукали?.. Забутити їх могли або витягти їх звідси... Який же ви необережний!

— Ну й скажете отаке — витягти. Мені їх дано великими банками — по десять червінців, так що всі гроші мені в гамані. А гаман я завжди у внутрішній кишені піджака носю, а витягти — треба спеціальний хист мати. Гроші при мені завжди, як у христа за пазухою.

— Гаразд, коли так. Тільки вдруге не ризикуйте — чорт знає, що може трапитися. А тепер от що: швидче одягайтеся і приходьте просто в представництво. Поснідати потім устигнете. Зараз теж туди йду. Нам треба до початку роботи привести документи, що торкаються сьогоднішньої виплати. А то раптом так закрутилися... Так ви прийдете?

— А який біс мене може затримати? Зараз же прибіжу — ось тільки вмиюся та зав'яжу краватку.

Рівно о пів на дев'яту Холодний увійшов у не порушену ще ніким голосами та цоканням рахівниць ранкову тишу пред-ставництва. Нікого зі співробітників в іще не було; бездушно лежали замкнені шафи і прибрані, але трохи запорошені столи; тільки Холодного простукотили в цій порожнечі самотньо і надто тихо... Касира ще не було — це знову його роздратовало: адже Петренко живе значно ближче від представництва ніж він і як був хоч трохи акуратний, давно чекав би його тут.

Росчинивши двері фін-рахівничої кімнати, він почув здивованний голос прибиральниці: вона стояла біля телефону і упев-няла когось, що в такий ранній час головбуха в представництві ніколи не буває. І ще більше здивувалася, побачивши за собою Холодного. Сказала в телефон, що зараз передає рурку й про-мовила до нього:

— Товариш Петренко вже вдруге про вас питає.

З цілком зрозумілим передчуттям, що раптом вихолодило йому груди, Холодний ухопив рурку і нервово притис її до вуха:

— Я слухаю. В чому річ?

— Іване Гнатовичу, — голос Петренка зривався від хвилю-вання, — нещастя.. Гроші пропали!

— Що? — Холодний знесилено притулився до стінки, а трем-тяча рука до болю вдавляла трубку в ухо — Що ви сказали?

— Гроші пропали, — одчайдушно повторив Петренко. — Вчора були а сьогодні зникли — разом із гаманом. З внутрішньої ки-шені піджака зникли. Сьогодні вночі.

— Цього ще не вистачало!.. Куди ж вони могли дітися?

— А я ж звідки знаю?.. Вчора ввечері, лягаючи спати, я ще перерахував їх — усі були: а зараз кинувся — нема... Вночі вкрадено. Коли я спав... Я вже дзвонив до каррозшуку. Зараз агент прийде... Та хіба він їх знайде тепер? Я вже всю квар-тиру всторч поставив, по всіх закутках пронишпорив... Не інакше, як злодій був. Що ж воно тепер буде, Іване Гнато-вичу?

Але на це безпорадне питання Холодний не відповів нічого. Спантеличений і прибитий цією несподіваною пропажею по-трібних сьогодні до зарізу грошей, він безглуздо дивився на чорний прямокутник телефону, зауваживши відразу здатність до мислення й мови... І в тиші, що раптом усією своєю вагою насунулася на нього, було чути, як у суміжній кімнаті шару-дять ганчірка прибиральниці, змітаючи зі столів порох. Не пізніше, як за годину в'яляються кредитори — Холодний яскраво уявив собі скандал, де головною дієвою особою буде він. А потім... адже це він винуватий, що згадав про виплату надто пізно, що одержання грошей доручив Петренкові — касир тільки місяць, як працює в представництві. І ніхто не візьме до уваги, що з ним, з Холодним, до цього часу нічого подібного не тра-плялося... Може завтра вже доведеться розпочати щоденне від-відування біржі праці...

— Що ж мені тепер робити? — тоскним голосом нагадав про себе Петренко.

— Не знаю, що вам робити, — роздратовано огризнувся Холодний. — Але що ви зі мною вдіяли?.. Зараз приїду до вас. Чекайте.

Квола рука довго не могла повісити рурки... Присів на хвилину до свого столу і стиснув долонями порожню голову... Треба було щось удіяти, але що?.. І який толк у т м, що він прийде зараз до касира? Адже цим зниклих грошей — вісім з половиною тисяч! — не повернеш! Але поїхати треба — хоч би для того, щоб уникнути першого наскоку кредиторів, щоб відтягти на годину прикру розмову з начальством. Про крадіжку він скаже теле-фоном з Петренкової квартири, або притягне самого Петренка сюди — хай він дає пояснення... А зараз ніяк не можна гаяти часу.

Холодний хутко написав уникливу записку: з грішми вийшла якась загайка і він через це вимушений трохи запізнитися сьогодні, бо його присутність для ліквідації цієї нагайки необхідна, а повернеться він мабуть до десятої години. Вдавши записку прибиральниці з проханням передати її завідателеві, як тільки той прийде в представництво, а сам вискочив на вулицю і гукнув візника...

Швидко збігши на третій поверх будинку, де жив Петренко, він побачив біля дверей високу ставну людину з чорною текою під павою; упевнено й нетерпляче вона крутила кнопку звонка. І разом з нею ввійшов у напівтемний коридор, витираючи з чола піт, що виступив раптом і ясно. Уважні очі розшукового агента відразу помітили, що він прийшов у тій же справі,—зі ввічливою посмішкою попрохав провести його до Петренка, і не давши Холодному стукотом попередити про свій прихід, різко розсунув двері. Біліде лице касира глянуло йому назустріч, але зараз же знову схилилося додолу.

Агент і Холодний зайшли. В невеликій квадратній кімнаті було трое. Петренко сидів біля столу в розхристаній сорочці з незав'язаними ще шнурками черевиків, без тямі бгаючи якийсь папірець кволими пучками. Він наче не помітив, що агент сів проти нього, діловито розскриваючи свою теку, і жалібно подивився на Холодного, коли той нерішуче підійшов до нього. Двоє інших співчутливо стояли біля дверей, не знаючи, що робити з собою: вони мабуть зайшли сюди випадково, щоб почути подробиці пропажі грошей, і залишилися через свою недоречну делікатність до чужого горя. Один з них з білявими рідкими волоссями і помітним натяком на де-яку розтягність людського шлунку—з напівсхованою цікавістю оглядав розворушене ліжко, нужденні меблі, застиглу постать Петренка і упевнені повільні рухи агента, що, не хапаючися розслав перед себе чистий аркуш паперу і націлівся в нього хемічним олівцем.

Нарешті сутужну тишу кімнати порушив його басовитий голос:

— Нус-е, так... Який же з вас буде Петренко?

— Я, — скаменувся той.

— А ви хто такі будете, громадяне?— звернувся до інших.

— Я головний бухгалтер представництва... тресту, де Петренко працює за касира,—чомусь ніяково відповів Холодний.

— А я ось тут живу — в суміжній кімнаті, — відповів голений. — Я лікар... А це мій приятель, теж лікар, Михайло Григорович Піддубний. Але він працює в санаторії—за шістдесят верств од Харкова. Приїхав звідти на декілька днів і сьогодні ночував у мене.

— Так, значить ви обидва — агент звернувся до нього й Холодного — гарно знаєте Петренка і зможете дати про нього відомості коїя, я про них питаю. Крім того, будьте свідками допиту... Ну, а ви, громадянине Петренку, будь ласка, докладно розкажіть, як у вас зникли гроші... Ви чуєте?

— Я чую, — покійно підтвердив Петренко. — Але що ж тут розказувати? Були гроші і нема грошей. Ваючі зникли.

— Це я вже знаю. Ви візьміть себе в руки й розкажіть, що ви робили з моменту одержання грошей до моменту виявлення їх пропажі.

— Та хіба ж це допоможе вам знайти їх? Вони ж з цієї кімнати зникли! — стримуючи свою розгубленість, сказав Петренко, але агент нетерпляче й суворо стиснув плечима. — Ну, гаразд, розкажу... Гроші я одержав у вечірньому агентстві Держбанку. Це було приблизно о 6 годині вечора. Звідти попростував додому... Але дорогою зустрів приятеля — я його місяців півтора не бачив. Ну, я подумав, що в внутрішній кишени піджака гаман нікуди не зникне, і пішов до кіна. А після нього зайшли в пивну.

— А до казино ви часом не заходили? — раптом перебив його агент.

— Ні, не заходив, — здивувався Петренко і почервонів. — Хіба це так важно?

— Значить важно. А ви взагалі туди ходите?

— Взагалі не ходжу. Раз якось зайшов, програв п'ять карбованців і знявся...—Він перелякано вліпився в агента. — Невже ви думаєте, що я...

— Я зараз нічого не думаю. Розкажіть далі. Що з вами було, коли ви повернулися додому?

— Ну, прийшов додому і першим ділом перелічив гроші. Гаман був на місці і всі вісімдесят п'ять карбованців були в ньому. Піджак я пов'ісив на стілець біля ліжка — он він там досі валяється,—а гаман я лишив у кишені. Хіба ж я думаю, що вночі вдереться злодій... Ліг і заснув. Дуже скоро заснув, бо був трохи на підпитку після пива. Через це кляте пиво мабуть забув і двері замкнути. Але це часто зі мною й так трапляється... Вночі я прокинувся, бо почув гучне грюкання своєї дверей. Мене наче з ліжка підкинуло — я відразу сів, приміє піджака до себе—спитав: „Хто там“. Хрипко так спитав — в реляку. Але мені нічого не відповів. Та я ясно почув обережні кроки, — хтось, тихо човгаючи по підлозі, хутко відійшов од дверей. Я хотів був кинутися в коридор, але надто вже перелякався. Тоді я витяг гаман з кишені — він був там — і помандрував гроші: вони теж були цілі. Я довго сидів тримаючи гаман у руках. Пам'ятаю, що в голові дзвеніло через пива. А потім, певно заснув, бо що було далі — нічого не пам'ятаю. Не пам'ятаю навіть, чи заснув з гаманом у руках, чи поклав його назад у кишеню. Тільки думаю — поклав. Вранці мене було розбудило товариш Холодний покликав мене до телефону. Я хутко накинув на себе штани й черевиків і вибіг у коридор. Розмовляючи з ним, я навіть згадав про своє нічне пробудження. А коли повернувся і почав шукати гамана, його ніде не було, наче він крізь землю провалився. Бачите, який гармидер у кімнаті — це я його шукав... От і все...

Агент дописав щось на своєму папері і підвів голову, щоб уважним своїм поглядом обвести кімнату. З ледве помітною усмішкою він зупинився очима на ліжкові (на ньому постеля лежала зібгана жумом), на відсунутому від стіни невеликому нічному столику з розсіяними по ньому цигарками, на напів-скинутому зі стільця на підлогу піджакові. Тільки стіл, що біля нього він сидів, де — кілька фотографій та досить велике дзеркало під нічним столиком були в порядку.

Видно задоволений цим оглядом, агент знову повернувся до Петренка:

— Ну, а скажіть: вам за останній час дуже потрібні були гроші?

— Що? — сторопілимничма вліпився в нього касир. — Ви таки справді думаєте, що я вкрав або розтратив ці гроші з половиною тисяч...?

— Я вже казав, що я зараз нічого не думаю. А от чому ви думаєте, що я обманувачу вас у розтраті?

— Іване Гнатівичу, скажіть йому, що я одержую 132 карб. на місяць і мені цілком вистачає... Невже й ви не врите мені... А ви злодій найдіть і гроші. Я їх не брав.

— Я здохня й шукаю, — усміхом ворухнув агент бровами. — Але, знаєте, мені доводилося багато бачити випадків такого роду пропажі грошей. І між іншим, у більшості вони зникають майже так само, як і у вас. Як правило — це буває тоді, коли причиною пропажі бувають самі службовці. От я й хочу перевірити своє спостереження. — Він повернувся до голеного лікаря. — Як що ви живе в суміжній кімнаті, ви повинні були чути той шум, що про нього розкавав Петренко.

Холодний знесилено притулюється до стінки

лікар змішано оглядів присутніх і, одвівши погляд од хатної кімнати, тихо промовив:

— Взагалі я сплю дуже тонко: мене будить майже всяке диння. І я певне почув би шум і окрик Петренка—переші між нашими кімнатами дуже тонка.. Сьогодні вночі мій шш без ніякого шуму виходив з кімнати, але й це розбурмене... Іншого ж шуму я не чув.

— Так. А ви чого виходили? — хутко спитав агент у дру-

— За своїм ділом, — ворухнулися від легкої посмішки бігуса.

— Ну, а що ви можете сказати відносно цього шуму?

— Вночі взагалі навіть у тихій квартирі буває багато ржжумів, настільки звичних для мешканців, що вони їх зозе помічають. Петренко, коли спить, такого хрпака задає, та перегорожа тремтить, але це зовсім не впливає на мого пель... Або, коли я виходив, так помітив у коридорі здорозного кота. Певний, що почни він ганятися за мишами, мій пель зовсім не прокинувся б...

— Для чого ж ви це кажете?

— Щоб довести вам, що Петренко казав правду... Шум Я поночі насгупив на цього кота і він, одстрибнувши від стукнувся об оці двері... Я не відповів на Петренків в, бо кось незручно почув себе—розбуркав через свою ерваність незнайому людину... І тихенько навшпиньки пісоби.

— Угу, — задоволено всміхнувся агент. — Так чи інше, а в в квартирі не було. Так... Ну на всякий випадок іще питання: чи зникло з квартири ще що небудь крім цих іх?

— Я вже питав про це в усіх,—одповів Петренко.—Нічого зникло. Більш того: все в моїй кімнаті теж лишилося на місці, наче тут зовсім нікого не було. Грошей же нема... який же злодій не подбає про те, щоб знищити всі сліди ервантності тут?

— Та то воно так. Ну, а як же він міг пройти в квартиру? на третьому поверсі, а на вхідних дверях я не бачив

жодних ознак відмикачки. Крім того, такого злодія, що настільки гарзнав би розполіг кімнат і річей, нічого, як це видно з ваших слів, ворухнути... І нарешті, як це він зу прийшов до вас, узвв гамана, нь не шукаючи його і зник? Адже того часу, поки ви не почали шу- грошей, меблі ваші стояли на в місцях.

— Цілком правильно, — знесилено ердив Петренко. — Але ж може що у мене їх узято ким небудь шканців квартирі.

— А хто знав, що ви шшли до дому з грішми?

— Ніхто... А грошей все ж нема.

— Нема... Але можна поати, хоч ви вже, як я баесе перешукали. Ну, та я знайду хоч де-які сліди ш.

Не чекаючи на Петренко- одповідь, агент підвівся й шшов до ліжка. Петренко дуже подивився на нього есно стиснув руками скро- полений лікар і Холодний сть няково подивилися на одного; лікар чомусь ав пильно розглядати нігті своїх пальцях, а Холодний шшов до касира, але не звився заговорити з ним. льки другий лікар з блячи усамі, Піддубний,—заці- евно стежив за методичи рухами агента, що з наочо уважи стю перегортав пою. Але трус ліжка нічого не це було звичайне ліжко онатой людини з трохи бруд- простиралом, з потертим ковним уквивалом, з тонким шником—усе на ньому було

переплутано й зім'ято безнаслідковими і, напевне, навмисними шуканнями. З тією ж уважністю агент зазирнув за радіатор центрального нагрівання, висунув напівпорожні ящики в нічного й робочого столів, але й там не знайшов жодного натаку на присутність грошей. Але це зовсім не змішало його—навпаки: з лиця не сходила іронічна, задоволена посмішка, наче всю процедуру трусу він зробив для проформи. Тьй справді: все, що він тут почув і побачив, ясно говорило за те, що грошей ніякий сторонній злодій не брав, а просто вочи зникли ще до повороту Петренка до дому... І все ж, оглядівши кімнату, він поприсов лікарів показати йому всю квартиру, і вишов з ними в коридор.

Холодний нервово пройшовся по кімнаті—було далеко вже за дев'яту годину і в представництві давно на нього й на гроші чекають кредитори. Він рішуче зупинився біля Петренка що все ще нерухомо сидів, влігивши наче неживий погляд у сіру стінку. Доторкнувся йому до плеча й промовив:

— Досить вам, Степане Степановичу, комедію цю грати, признайтеся, куди запроторили гроші і кінець справи. А то морочите нам усім голови... Невже ви думаєте, що всі ми настільки дурні, щоб повірити тим нісенітницям, що їх верзете?

Петренко несамовито повернувся до нього і ледве не простогнав:

— Іване Гнатовичу! Та ви ж знаєте мене... Не брав я цих грошей, хоч ви повірте! Розумієте? Не брав... Ну, на що вони мені?

— А,—роздратовано махнув рукою Холодний,—буде вам! Віддайте гроші, все одно вони вам у бупрі ні до чорта.

— Та не брав же я їх! Як ви цього зрозуміти не хочете...— Петренко боляче покрутив головою.—Я сам бачу, що зараз усе проти мене. Але що ж я можу зробити?

— Ну, як хочете...

Холодний з закушеною губою відійшов до вікна, і нервово забарабанив по шибці пальцями. Як що до цієї розмови у нього й було деяке вагання, то тепер він цілком певний, що гроші привластив Петренко. Ясно, що касир устиг їх гарно заховати і після висадки в бупрі зумів їх як слід використати: вісім з половиною тисяч—адже це тільки вимовити легко... А от йому, Холодному, через це доведеться не один місяць щоденно мандрувати на біржу. Яка установка візьме до себе заплямованого бухгалтера, що не зміг доглядати такої суми грошей?

Йому стало дуже шкода себе. Він поволі рушив до вікна, що через нього було видно щасливих у своїй байдужості людей і побрів по кімнаті... Зупинився біля дзеркала і довго розглядав сум у своїх очах і тоскно викривленість губ.

Потім несподівано для самого себе він зазирнув за дзеркало і не витримав здивованого й радісного викрику: оплутаний старим і товстим павутинням, там лежав добре знайомий йому гаман касира. Він квапливо витяг його, розкрив... У ньому нічого не було, крім декількох документів і обривків паперу... Холодний кинувся до Петренка, що широко розплющеними очима вліпився в цю нахідку, а подих йому зупинився в напівроззявленому роті; але в кімнату зайшов знову агент з обома лікарями і своїм питанням перебив його:

— Що це в вас таке?

— А це порожній Петренків гаман!—Холодний з безрадісною усмішкою простяг йому свою назідку.—Я його ось тільки знайшов за дзеркалом.

Агент майже вирвав гаман у Холодного, покрутив у руках розглядаючи.

— Де гроші? — повернув до Петренка крижану посмішку.

— Не знаю...

— Злодій забрав гроші, а гаман сунув за дзеркало?

Заціпка була міцна і не відразу піддалася

— Не знаю, — Петренко зблід, як папір, і недоречно додав: — Але я ніколи своїх речей не кладу за дзеркало. Ніколи...

— Ну, досить... Я зараз уважно оглядів усю квартиру і не виявив жодної можливості, щоб сюди пройшов злодій... Не робіть таких здивованих очей, все одно я цьому не повірю: як тільки я зайшов до вас, було вже надто ясно, що тут не крадіжка, а просто рострата... А тепер, будь ласка, одягайтесь і ходіть зі мною.

Петренко безнадійним поглядом обвів схилені додолу обличчя присутніх і важко підвівся. Покірно застігнув сорочку, зав'язав шнурки черевиків і перекинув через плечі шлейки. Один тільки лікар Піддубний, що сидів за кожним його рухом, помітив, як погляд касира з уважністю зупинився на цих шлейках, а рука непомітно спробувала їх міць. І, ніби щось зміркувавши, він повернувся до агента:

— Я думаю, що ви дозволите мені вийти на хвилинку в убиральню. Мені дуже потрібно. І я не втечу.

— Будь ласка, — з чомною посмішкою промовив той, але, підійшовши до дверей поглядом простежив за ним.

Петренко не збрів — агент побачив, як щільно причинилися двері убиральні і почув, як квапливо цокнула защіпка. Не відходячи від виходу в кімнату, він потомлено притулювся в чеканні до стінки. З кухні долітало одноманітне й хрипке гудіння примусу, а очі жінок, що зрідка проходили коридором, зацікавлено й перелякано поглядали на агента і в кімнату... Так проповзло хвилини мабуть з три і він подумав, що Петренко сидить в убиральні надто довго.

Обережно проснувшись поза нього в коридор, лікар Піддубний чомусь навшпиньки підійшов до убиральні й притис своє вухо до дверей; потім постукав. Заивований агент через гудіння примусу не почув відповіді Петренка, а може її й зовсім не було, бо вдруге лікар постукав нервово й джече. І раптом, ухопивши ручку, з усієї сили потяг двері до себе. Вони не піддалися. Тоді він повернув своє червоне від даремного напруження лице до агента і розгублено скрикнув:

— Та йдіть же сюди! Він не відповідає — чорт зна, що він там удіє з собою... допоможіть мені відчинити.

Агент підійшов, не хапаючися, — незрозумілий переяк лікаря зовсім не збентежив його. Але не почувши Петренкової відповіді й на свій окрик, він сам спігнув ручку дверей до себе... Защіпка була міцна і не відразу піддалася на його зусилля. А коли за допомогою лікаря він таки зірвав її, побачив: Петренко стоїть ногами на зливальниці, квапливо прив'яуючи один кінець шлейок до гнізка в стіні, а другий кінець, перетворений у зашморг, щільно охопив йому шию. Піддубний, прожогом проскочивши в убиральню, з силою, що її не можна було передбачити в його недолужному тілові з помітним черевом, зірвав його зі зливальниці і, не звертаючи уваги на здивовання агента, хутко потяг у кімнату. Остовпівий агент не одразу рушив за ними, а коли ввійшов до Петренка, той сидів уже на ліжкові і обома руками підніс до рота шклянку з водою, а лікар розв'язував йому зашморг з горла. Агент не зміг сховати свого злого роздратовання:

— Що значить оця комедія?

— А те значить, — з посмішкою відповів замість Петренка Піддубний, — що ви сьогодні трохи помилилися.

— Ви думаєте, що коли ростратник біжить вштарити в убиральню, то це гарний доказ його безвинності? Просто гарно розіграна комедія. Ог що це таке... Надто багато бачив я таких супчиків...

— Несатильки бачили багато, настільки багато, що відразу, як тільки грийшли, ви почали ставитися до нього, як до ростратника. В цьому й голягав основна наша помилка. Крім того ви зовсім чомусь не звернули уваги на його оповідання про пробудження вночі. А вар о було б...

— Юрунда, цей випадок з нашим шумом він гарно використав... Ну, мені ніколи. Вдягайтесь, громадянине Петренку, і ходітьте.

— Одну хвилинку, товаришу... Я, звичайно, не хочу втручатися в вашу справу, але дозвольте мені задати декілька питань товаришеві Петренкові. Мене тут де-що цікавить як лікаря... А вас не здивувало, що його гамана було знайдено за дзеркалом? Адже він сказав, що ніколи туди своїх речей не кладе. На мій погляд це дуже цікавий факт.

— Як що ви хочете спитати щось у Петренка, питайте. А що до всіх цікавих фактів, так дозвольте мені самому подати їхнє значіння... Іде раз нагаду — мені ніколи.

— Гаразд, більше не буду. — Лікар з усмішкою покрутив собі вуса і повернувся до Петренка. — Ну, годі вам, заспокоїться... Ви зможете відповісти мені на пару питань?

— Я зараз цілком спокійний, — тихо відповів той. — Ви часом не помітили де-небудь моєї краватки. А то без неї йти якось незручно...

— Краватку ви ще встигнете знайти... А зараз постеліть будь ласка, ваше ліжко так, щоб воно було таким, як завжди буває, коли ви лягаєте спати.

Петренко здивовано й засмучено підвів на нього свій погляд.

— Досить з мене й того, що мене за ростратника вважали. А ви ще божевільного з мене хочете зробити.

— Та нічого полібного, — спокійно відповів Піддубний. — Я цілком вірю, що ви не крали грошей і хочу це довести решті. Ну, вберіть це ліжко.

— Ви теж здається хочете якусь комедію розіграти? — втримався агент.

Решта теж дивляться на лікаря зі стриманою іронією, але лице його було серйозне, впевнене й він нічого не відповів на агентове питання — це, видимо вплинуло на знесилену волю Петренка.

Він хутко підвівся з ліжка й звичайними рухами почав упорядковувати його. Піддубний глянув тільки на подушки і спитав:

— Ви завжди її так кладете розпіркою до стінки?

— Завжди. Звичка у мене така.

— Дуже гарна звичка... І спите, звичайно, лицем до стінки?

— До стінки... Але яке це має значіння?

— Надто велике, як і той факт, що у вас на подушці дуже щільна пошивка, а от товариш агент залишив це без уваги. А тепер просуньте вашу руку під пошивку й помацайте, чи є що-небудь між нею й подушкою.

Петренко неймовірно проробив те, що йому велів Піддубний і чотири пари зацікавлених очей уважно стежили за вільним ворухінням його пальців під пошивкою. Раптом він радісно скрикнув і обережно витяг руку.

В ній була не товста пачка банкнотів вартістю по десять червінців кожний. Навіть не глянувши на агента, що з розплющеними нерозумінням очима пілішов до нього, він знаму присів на ліжко, і, звично послинивши пучки, хутко перекинув банкноти: ще раз засунув руку під пошивку і витяг за першим разом не захоплений гроші. І з радісним блиском очей простяг до Холодного.

— Іване Гнатовичу, ось вони — гроші. Всі вісім тисяч з подовиною, цілісінькі... Я ж вам казав, що не брав їх. Я їх сам туди увісніл напевно засунув.

А агент незадоволено підійшов до Піддубного.

— Що це все значить?

— Значить, що ви помилилися. Я ж вам уже казав про це.

— Але...

— Ви хочете, щоб я пояснив вам вашу помилку... З великим задоволенням, хоч тут, власне, й говорити нема про що — все, здається, так ясно... Людина, будучи в напісонному стані, засунула гроші в пошивку й заспала це. Може, коли б бухгалтер не звелів йому негайно прийти в установу, він і сам згадав би, але йому голова (вона здається ще й досі під впливом шклянки) була так затуркана, що він, не знайшовши грошей і згадавши про нічний гуркіт у дверях, відразу подумав, що тут крадіжка, і позвонив до каррозшуку. Ну, а який би ростратник спішив би отак викликати агента... З другого боку, ви так звикали до рострат, що навіть не завдали собі роботи як слід обшукати ліжко і взагалі всю кімнату. Ну й не побачили, що гаман лежить в дзеркалом, а гроші в пошивці. Останнього проте, й не можна було помітити, бо пошивка дуже щільна. Та ви, звичайно й не шукали там. Ви дуже добре знаєте, що після трясів підчас військового комунізму ніхто не ховає цінностей у ліжко, або за дзеркало. І, нарешті, всі свідчення Петренка поверталися проти нього — це, здається, теж повинно було вас зацікавити. Ну, а у вас з'явилася думка, що це просто недотелне влаштуване прикращення грошей. От і все... А тепер подивіться на Петренка і скажіть: чи може отак радіти ростратник, коли захований гроші знайдено.

— Ну, гаразд, — ніяково посміхаючися промовив агент. — Але як же це ви зміркували це? Ви ж, здається, Петренку знаєте стільки, скільки й я. І досвіду розшукового агента не маєте.

— В тім то й річ, що не маю... А ви граєте в шахи?

— Граю.

— Вам доводилося спостерігати гру збоку. Правда, тоді гарно помічаеш усі помилки супротивників, всі найкоротчі путі до виграшу і дивешся, як цього самі супротивники не помічають... А коли граєш сам, робиш такі ж помилки, бо всю увагу скеровано на свої власні комбінації, і здається, що партнер просто без мети переставляє свої шахи, а не готує якусь хитрість. Отак і зараз було: я дивився збоку і бачив те, чого ви з вашим досвідом і впевненістю, що тут рострата, не бачили. Крім того, в нас, у лікарів, є правило: індивідуалізувати всякий випадок.

НАРОДЖЕННЯ РОБІТНИЧОГО АВІОСПОРТУ

(Зі Слав'янського в Мерифу на аеростаті)

Десятиріччя Червоної армії робітнице Слав'янське святкує як ніхто інший на Україні, а навіть в усьому Союзі. Найголовніша частина цього свята, це був вільний лет аеростат, що його zorganizував повітроплавний гурток робітничої комсомольської молоді при вузловому транспортному осередкові Авіохему.

Зорганизувався цей гурток у Слав'янському саме тому, що в завод, де водень є побічним продуктом виробництва, без те можна його використати для вільних летів на аеростаті. Чимало попрацював гурток, перше ніж спромігся на першу повітряну мандрівку. Посамперед, купило оболонки і грошей на організацію летів. І це і те хлопці мали. У Всеукраїнській ТДО Авіохему ще від 1924-25 року зберігали одну з двох оболонок малих аеростатів. Оболонка ця була в повітроплавному гуртку в Києві. Киянам дуже хотілося літати, але не було у них грошей на оболонку. Секція повітряного спорту Всеукраїнської ухвалила об'єднати ці дві гуртки, Київського і Слав'янського, щоб zorganizувати в Слав'янському гурток дав свої гроші і аеростат, а Слав'янський гурток мав дармовий грошей і дав старту команді. Команда на організацію лету дала гуртку повітряного спорту Всеукраїнської ТДО Авіохему.

Треба сказати, що ця робота комсомольців не була секретом. Знали, те що, хлопці їздили в Харків та Київ, що до Слав'янського приїздив Голова Всеукраїнської секції повітряного спорту, щоб особисто вивчити питання літання, що з Москви одержано змійкових оболонок, все це чимало в транспортних залізничних організаціях чимало різних членок і міркувань. Переважно ставало скептично до тих „безглуздя“ з боку гуртка комсомольців—літання без окремого спеціального знання і звичок, де-хто намагався їм сказати, що нема потреби розвивати повітроплавний спорт у наш вік і т.д. Іх прозвали (на сміх) „аеростатниками“, „робінзонами“ куди більше, ніж вони сами почали вважати за трохи причетних до справи. Тому ніяк не можна було влетіти. Відкласти лет заводу, що не приїхав з Києва пілот, членів гуртка, а особливо для організаторів було все одно, що громадська смерть. І комсомольці ухвалили летіти сами.

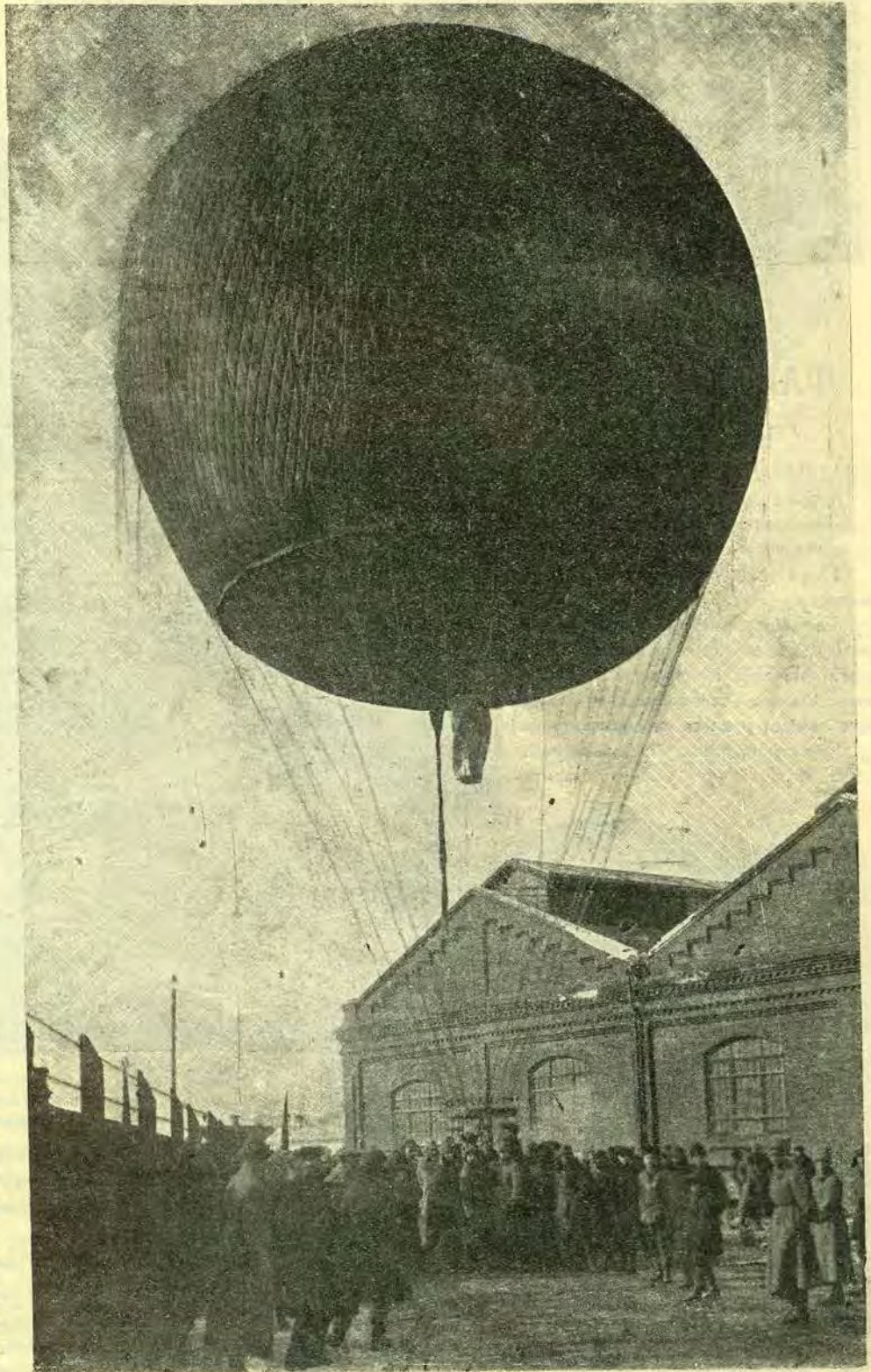
У кінці аеростату сіло бюро гуртка: Тарасов, Шишкарєв і Чучура. Баласту взяли з собою 8 мішків. Майже одразу балон взяв намок уздовж залізничної на Харків. Пролетіли мимо О.юму, над селами Балаклевю, Шебелинкою ріжними селами. По селам не зустрічали ріжно. Де кричали: „Війна“, і швидко розбігались по селам, а де навпаки, цікаво зустрілись у гуртки і кричали: Опухайтесь у нас! Є млинці, масло, метан! Нагодуємо й погріємо і т.д.

Під вечір за шість годин лету (летіли о 1 год. дня) витратили тільки три мішки з вільного. Можна було б ще далеко летіти, тим паче, ніч була місячна. Але наші мандрівники вирішили, що на перший раз і цього вистачить, а то ще згодом, чого доброго, не скоїлось би

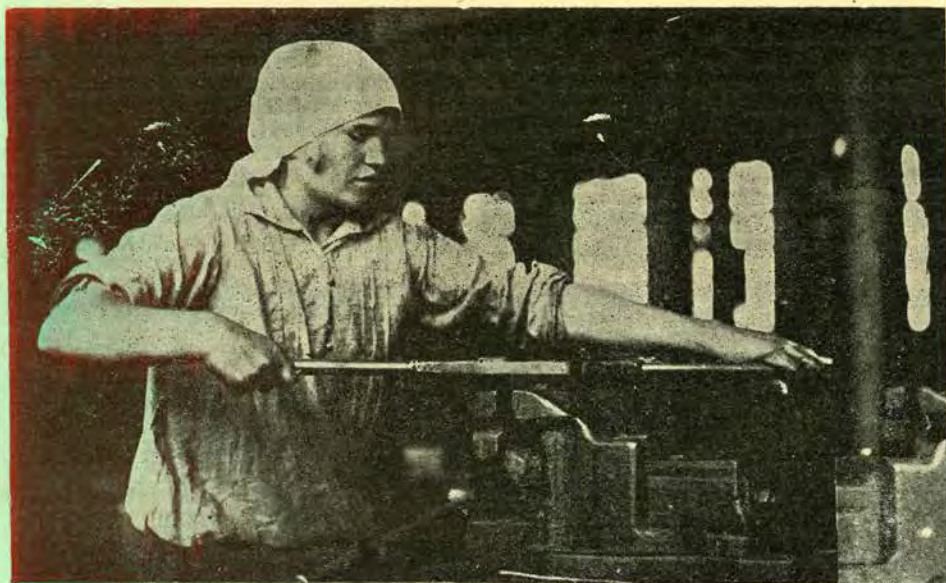
яке лихо. Сіли в селі Озерянках, за три верстви від Мерифу, о 7 год. 15 хвилин увечері. Переночували у селян, що дуже гостинно прийняли робітників-аеронавтів, комсомольці вранці другого дня запакували свого аеростата і, здавши його в багаж, прибули до Всеукраїнської ТДО Авіохему.

Ця повітряна мандрівка є великим досягненням. Вона показує, що повітроплавний спорт у певних умовах (даремний водень) може стати масовим спортом, цілком доступним для робітників від станка.

А. Касяненко

На дворі заводу „Червоний Хемік“. Загальний вигляд аеростата

Учениця ФЗУ нарізає болти

ФАБЗАВУЧНІ—ЗМІНА МАЙСТРАМ

Нарис М. Овзера

МАШИНА з'їдає людину...

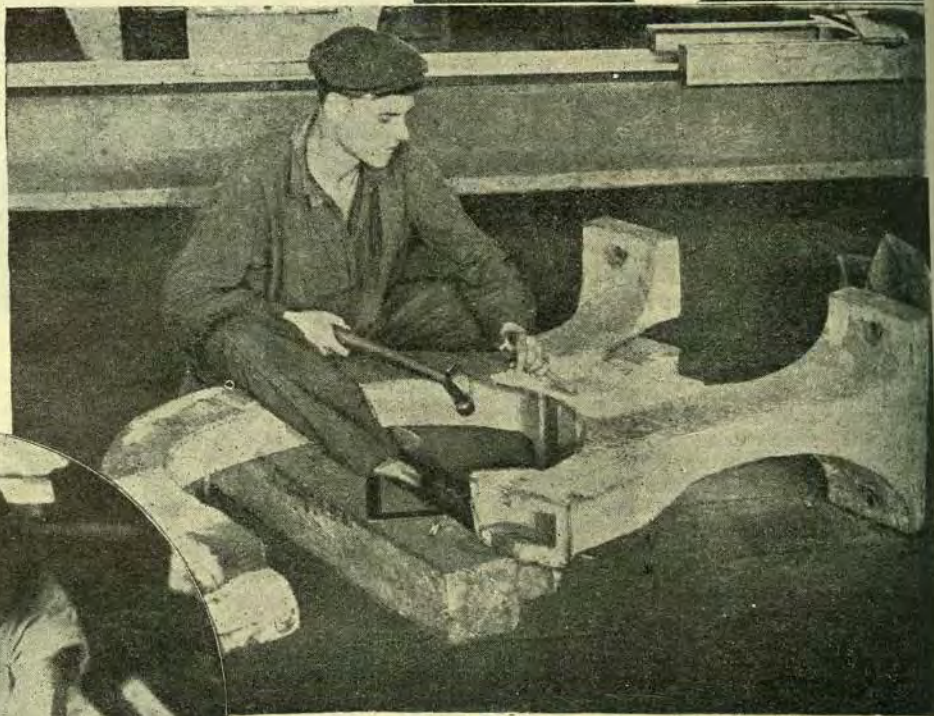
Час і роки з'їдають машину.

Час і роки нагромаджують людині за машиною досвід.

Роки підвищують кваліфікацію майстрів.

Час з'їдає майстрів, і гине, відходить у безповоротне кваліфікація, відходять майстри й осиротілими лишаються машини без хазяїна, без досвідченої, вмілої руки свого диригента.

Роки громадянської війни забрали більш як половину нашого старого

Обробка чавунного лиття в ливарному цеху фабрично-заводської школи

Розмітка частин за рисунком

поповнення майстрів. Туго наростав молодняк. Він ішов до машини рутинною стежкою,—через кустаря, побігеньки, стусани...

Учневі довго не довіряли ні струменту, ні матеріалу.
— Навіщо, дурно псувати? Дивись—навчишся!..

Так говорили старі майстри, що пройшовши давню школу стусанів та побігеньок не уявляли собі, як можна іншим шляхом дійти до вміння обслуговувати машину, а через те й ворожо відносилися до нових методів навчання заводського молодняка.

— Дивись—навчись!..

Але самого глядіння—мало.

Потрібна люб'яча досвідчена рука, щоб молоток і зубило, ведані в руки заступника, з такою ж певністю продовжували творчий шлях.

Потрібна була героїчна пісня впертості і боротьби, щоб звані металу, у гадючому шелесті трансмісій, в карколомному ступінні шківів і трибів утворити сильну, сміливу зміну майстрам, що відходять під тягарем часу.

Цю пісню створив комсомол,—

Фаб-зав-уч!

* * *

На зорі відродження нашої промисловости комсомол оголошує новий фронт.

Безкровний фронт боротьби за свою кривну справу.

За підлітка.

За його право на методичне навчання.

За його місце коло заводського верстаку.

Багато списів довелось зламати комсомолові.

Не одну бари-

каду було взято в першому бою.

За робітничу

справу КСМ боровся

Наркомосом.

Учень „приганяє“ готові частини

За нові кадри відбудовників господарства відвоював п'ядь за п'яддю у боротьбі Раднаргоспом.

І, нарешті, за нового керівника фабрично-заводської справи, за нову зміну старим майстрам—воював з тими ж майстрами та керівниками.

Комсомол переміг.

Широкою хвилею розвилось фабрично-заводське учеництво по нашому Союзові.

Тисяча шкіл,

Сотні тисяч фабзайців—

Ось трофеї жорстокої впертої боротьби.

Вироблено методи, утворено систему освіти, фабзавуч здобув усіх прав громадянства на території нашої промисловости, що відроджується.

Навіть більше—він став зразковим осередком на шляху до раціоналізації вироб-

ництва. Роскиданих спочатку по яслах, розпорошених по майстернях фабзавучників скомплектовано в бригади,

В стрункі цехові колони,—

Навчені за ЦПП-ом,

Вивчені працювати за НОП-ом,

Політично грамотні.

При найбільших

наших проми-

слових підприємств,

по

руч основних корпусів виростають нові корпуси шкіл—заводів. І в них гордість старої робітничої гвардії, тієї гвардії, що ростратила свої сили в довголітній праці і відходить. В них росте і міцнить свою робітничу освіту бадьора молода зміна старим—фабзавуч!..

Коротка, але запекла боротьба за нові методи готування кваліфікованих робітників, за нову фабричну школу, закінчилася перемогою комсомолу і народове господарство, що відроджується після років горожанської війни, руїни та голоду, черпає з шкіл фабзавуча нові кадри кваліфікованих робітників,—відбудовників соціалістичної промисловости.

Виготовання моделю для лиття

Праця фабзавучнів під доглядом майстра в слюсарному цеху

БЛАСКО ІБАНЬЄС

1867—1928

28 січня цього року в Ментоні у Франції помер Бласко Ібаньєс.

Бласко Ібаньєс—один з визначних еспанських письменників і не менш визначний політичний діяч, автор романів: „Хатина“, „Орда“, „Катедральний собор“, „Мерці велять“ та інше і відомого памфлету „Здемаскований Альфонс XIII“.

Вельми цікава біографія Ібаньєса. Ібаньєс народився в Валенсії (провінція на південному узбережжі Еспанії) в досить бідній сім'ї. Потяг до пригод прокинувся в ньому рано. Хлопчиком він втік з дому і став матросом. А сімнадцяти років він уже в Мадриді і добуває собі шмат хліба журнальною працею. Тоді ж прокидається у нього інтерес до політики, він вступає до республіканської партії, виступає на робітничих зборах, з падкими промовами, за що висилають його на батьківщину.

У Валенсії він вступає на юридичний факультет, закінчує його, але адвокатська кар'єра його не приваблює. Він стає на чолі однієї із ліберальних газет і одночасово починає писати свої перші романи.

Надалі його політична діяльність іде увесь час паралельно з його літературною працею.

Диктатор Прімо де Рівера

Він був лідером еспанської республіканської партії, депутатом до парламенту, редактором газети, причому 30 разів сидів ув'язнений за занадто сміливі статті. І поруч з цим він увесь час писав і писав дуже багато.

За все своє життя Ібаньєс написав понад 20 романів, 5 збірників оповідань, 2 томи подорожів, один том статтів, 9-томну „Історію Європейської Війни“; дав силу переклав і серед них такі, як от 13 томів „Всесвітньої Історії“ Лависа і Рамбо, 6 томів „Всесвітньої Географії“ Рекльо, повне видання „Тисячі і однієї ночі“.

В той же час його не покидає і пристрась

до пригод. Він об'їжджа майже всю земну кулю, живе як колоніст протягом кількох тяжких років в Аргентині.

Славний еспанський письменник, визначний політичний діяч Бласко Ібаньєс закінчує свої дні на чужині. Памфлет на Альфонса XIII позбавив його права повернутися на батьківщину до Еспанії.

Бласко Ібаньєс, як уже зазначалося, залишив по собі величезну літературну спадщину. Талант Ібаньєса многобічний. Ми знаходимо у нього романи і чисто побутові і соціальні і філософсько-психологічні історичні і, зрештою, в останні роки авантурні і авантурно-сатиричні.

Велика кількість його романів присвячена Еспанії. Вся Еспанія в цілковитій повноті її побуту, її соціального укладу має в них своє відображення: побут обособленої еспанської провінції і бурхливе життя Мадриду; бідна родина рибалок і одразу розбагатівші буржуа; простодушний сільський кюре і глибокий, проиятий філософськими поглядами анархіст.

Бласко Ібаньєс передовсім побутовий письменник. Побут—його стихія.

Він малює з великою художністю і своєрідністю. До найменших подробиць сягає його око спостерігача, і проте найдрібніші подробиці складаються в нього в стройне ціле. Кращі побутові його романи: „Хатина“, „Травневий цвіт“, „Очерет і болото“.

Проте і в них крім побуту Ібаньєс торкається і глибоко соціальних питань. Майже всі ці романи з життя селян Валенсії і Ібаньєс ставить в них питання про право селян на той шматок ґрунту, що

вони обробили своїм потом і кров'ю.

У цілій низці інших романів Ібаньєс уже висовує соціальні питання на перше місце, а побут стає тільки фоном, на якому відбувається дія. Кращі з них „Орда“, „Катедральний собор“, „Винарня“, „Пролаза“.

В них Ібаньєс з особливою силою виступає, як виявник сучасного соціального укладу Еспанії.

Особливо загострено соціальне питання в романі „Орда“, де Ібаньєс прямо протиставить багатий культурний Мадрид Мадриду пролетаріята, Мадриду робітників, ганчірників, контрабандистів—орді, яка зрозуміє колись, що ва її боці сила і право, і забажає захватити свою частину в культурному і багатому житті.

Еспанський ліберальний письменник не міг поминути страшного зла Еспанії—„чорного чоловіка“, як Ібаньєс називає духівництво. І низка його романів яскраво і красочно малює ненависного цього „чорного чоловіка“, що пролазить до сім'ї, інтригує на виборах, стає поперек дороги всьому світлому, розумному. Особливо сильним антиклерикалізмом насичено романи „Катедральний собор“, „Пролаза“.

Є в Ібаньєса і чисто психологічні романи. Це „Оголена“ і „Мерці велять“, де Ібаньєс ставить питання про зближення любові і смерті, про владу мертвих над живими.

Бласко Ібаньєс віддав данину і св. гонимій війні. Його романи „Чотири вершники апокаліпсису“, „Наше море“, „Вороги жінок“ відбили в його настрої Ібаньєса з його романськими шовінізмом та ненавистю до німецького варварства.

Зрештою останні його романи—авантурно сатиричні „Рай жінок“, „Пригоди в країні ліліпутів, де жінки скинули з себе ярмо чоловіків і прибрали всю владу до своїх рук, і „Земля для всіх“, протиставлення життя капіталістичної столиці Європи і життя в американських преріях.

Лишається сказати кілька слів про політичний твір Ібаньєса—„Здемаскований Альфонс XIII“. Тут Ібаньєс виявник немилосердний. Маску зірвано—і перед нами його величність король—порожня, нікчемна людина, аферист, що бере участь у темних фінансових операціях, „безчесний політик... Його диктатор всемогутній Прімо де Рівера звичайнісенький офіцерик, якому фавор і несподіванка, більше од всього, рідня“ допомогли вибратися в диктатори.

Але на жаль з цього памфлету ми довідуємось, що тільки в двох цих особах і бачить Ібаньєс усе зло Еспанії. Як щирий ліберал-республіканець він твердо вірить, що все зло в монархії, все зло в окремих особах. Не стане монархії, буде республіка—і зло зникне... Не дивлячись на це, мусимо сказати, що значіння памфлету велике. Він відкрив нам очі на те, що творилося там, за кулісами еспанського двору.

І про Ібаньєса і публіциста і романіста можна сміливо сказати, що він показав світові сучасну Еспанію. Він користався вельми великою популярністю не тільки в межах своєї батьківщини, але далеко поза межами її—Європа, Далекий Схід, Америка. В колишній Росії перед війною друкувалося разом кілька повних зібрань його творів, і кожний новий твір його зразу виходив і руським перекладом.

В українському перекладі маємо роман „Хатина“, памфлет „Здемаскований Альфонс XIII“ і низку оповідань, об'єднаних в збірничковій під назвою „Валенсієські оповідання“.

Бласко Ібаньєс

Король Еспанії Альфонс XIII

Мітинг перед б. російським консульством сприводу зречення Миколи II в Кульфрі (Лютий 1917 року)

ХІНА ПОЗА МУРОМ

(Сінь — Цзян)

ТЯЖКО собі уявити, що Хіна, сама напівколонія світового імперіалізму, має свою власну колонію, де її мілітаристи поводяться відносно місцевого населення ані трохи не краще, ніж „культурні“ імперіалісти в східній Хіні.

І, однак, це так. Вгративши Корею, острів Формозу, Індю-Хіну і всі свої інші колонії, Хіна досі зуміла зберегти за собою останню зі своїх колоній, Сінь-Цзян (в перекладі—Нова Мінія) або Хінський Туркестан, величезну, мало населену територію, що дежить на кордонах нашого Радянського сходу і що на півдні стикається з Кашмирською провінцією Індії, на півночі межує з Монгольською Народньою Республікою і на сході з пустелею Гобі. Своєю площею Хінський Туркестан дорівнює 1.426 тис. кв. кілометрів, що перевищує площу Німеччини, Франції, Англії, Бельгії й Голандії, вкупі взятих. Населення ж його за приблизними даними (точно ніхто ніколи його не підрахував) складає лишень 2.800 тис. чол., що дає коло 2 чол. на кв. кілометр. Через свою віддаль од світових шляхів, майже впрохідні гірні пасма, що відокремлюють її від Британської Індії і пустелю Гобі, що робить її неприступною зі сходу, Західна Хіна, не зважаючи на свої природні багатства (нафта, вугілля, цінні й чорні метали, ліси то-що) досі лишається поки що єдиним куточком у світі, що не знає експансії західно-європейського чи американського капіталу. Загальна ж економічна й культурна відсталість краю, хизацтво хінської адміністрації, що бореться з усякою новиною, призвели до того, що цей обларований природою край досі не знає ні залізниць, ні шосейних шляхів, зовсім немає шкіл, власної промисловости і інших матеріальних та культурних цінностей.

Середньовічний феодалізм, примітивні ремесла, гніт, безправність і національне пригноблення поневолених найбільшостей неподільно па-

нують там досі, збуджуючи собою спогади про недалеке минуле всього Середнього Сходу.

* * *

Західна Хіна своїм національним складом—країна дуже різноманітна. Численні наскоки мандрівних народів зі сходу, півн.-сходу і півд.-заходу, неодноразові хінські наскоки призвели до того, що сьогодні на території цього краю живуть, осівши там, представники всіх племен і народів, що пройшли через нього і що й досі зберегли свою релігію, мову, звичаї та побутові особливості.

Поруч корінних мешканців краю, що складають головну масу його населення—узбеків, ми зустрічаємо тут і значну кількість калмиків, і власне монголів, і манжурів, що прийшли вкупі з хінськими завойовниками, і киргизів, що втікли від переслідувань у царській Росії, і татар, що емігрували в наслідок релігійних утисків із сусідньої провінції Гань-Су, і дунганів (хінці-мусульмане) і цілу низку інших народів, серед кого останнє місце мають самі хінці, що складають не більше, як 2% всього населення краю.

Дуже різноманітну картину являє Сінь-Цзян і що до релігійних вірувань свого населення. Монгольські племена та хінці, що прийшли зі сходу та півн.-сходу, завезли сюди ламаїзм, шаманізм, будизм і конфуційство, проповідники—„ходжі“ (так звані нащадки Магомета) вкупі з завезеними сюди військовими бранцями з ханств, що існували в XV віці на землях Узбекистану, завезли мусульманство, ченці, що проходили до Хінського Туркестану з заходу, досить успішно поширювали несторіанство (християнська секта), що набрало було в кінці XVII віку значних розмірів (в наступних усобних війнах несторіан було поголовно вирізано).

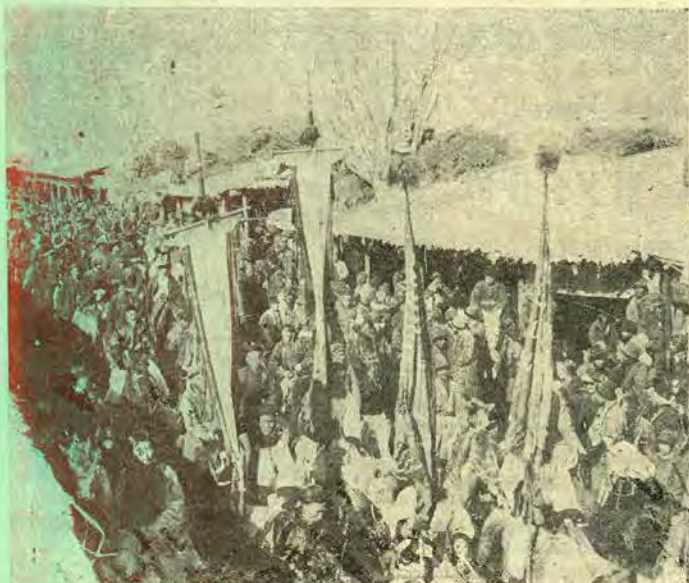
Дунбанський мечет хінців-мусульман у м. Нін-Юань-Чені

Запроваджувана віками національна й релігійна ворожнеча не стихла по сей день і іноді проривається на поверх, виливаючись в поголовну взаємну різню. Малочисельні хінські мілітаристи-захватники, що не мають достатньої кількості добре вивченого й озброєного війська, всяким способом загострюють цю ворожнечу, бачучи в роздрібленні й знесенні підвладних народів єдину можливість упоратися з їхніми змаганнями до національного визволення. З цією метою хінське генеральство постійно вдається до штучного утворення конфліктів, нацьковуючи киргизів на узбеків, киргизів та узбеків на калмиків і всіх їх разом—на на манчжурів.

Серед усіх народів Західної Хіни найбільший інтерес являють дунгани. Їхньої історії й походження точно не встановлено й досі та ледве чи їх можна буде встановити в майбутньому. Де-які історики вважають їх за хінців, що перейшли в магметанство. За іншими ж відомостями, що заслуговують на більше довіря, це асимільовані з хінцями узбеки, що втратили свою мову, звичаї, але зберегли релігію. Ця версія здається правдоподібнішою вже тому, що, як це точно встановлено, випадки примусового відведення частини чоловічого населення з Самарканду, Коканду й інших міст углиб Хіни справді були підчас хінських наскоків на середню Азію. Завоювавши місто, хінці вирізали все його населення за винятком чоловіків-ремі-

Кумірня в м. Нін-Юань-Чені

Маніфестація калмиків у м. Курі — резиденції [ліського] генерала Нью-Ші

сників і кустарів, кого вони примусово переселяли до центральної Хіни, бажаючи таким чином пересадити туди мистецтво мусульманського сходу, що стояло тоді на великій височині. На протязі десятиріч ці кустарі, одружуючись із хінками та живучи постійно виключно серед хінців далеко від своєї батьківщини, зовнішньо асимілювалися з хінцями, прийняли хінську мову, частково побут і звичаї, але зберегли свою релігію і шалену ненависть до хінців та всього хінського. Ступнево просуваючись із Пекіну, де по околицях вони були розселені, на захід, вони міцно осіли в сумежній з Сінь-Цзяном провінції—Ганьсу, звідки ступнево переходили в Західну Хіну і на територію Радянського Казакстану. Останнє дунганське повстання в Гань-су, в кінці минулого віку, що скінчилося масовим вигубленням дунганів, призвело до їхньої інтенсивної еміграції в Сінь-Цзян і до нас, у Казакстан.

Останніми часами, під впливом революційних подій у Східній Хіні і Жовтневої революції у нас, в Західній Хіні спостерігається деяке пошвалення, як серед тубільного населення, так і серед зайшої хінської адмін страції.

Вшухли трохи національний розбрат і ворожнеча, почуватися прагнення до науки й культури, що виявляється в посиланні дітей учитися до нас у радянські школи, в частині і численних подорожах передової частини населення й купецтва на наші ярмарки і в наші культурні центри.

* * *

Основні джерела існування населення Західної Хіни—скотарство, хліборобство й полювання. Гірських багатств краю

поки що не розроблюється, не зважаючи на їхню велику кількість.

Обробіток землі—примітивний. Хліборобських знарядь і машин тут майже не знають. Землю обробляють мотиками або дерев'яним ралом і ніколи не угноюють. По виснаженні обробленої ділянки, її кидають і „хазяїн“, разом зі своєю худобою і всім скарбом, переходить на іншу ділянку. Не зважаючи на все це, в наслідок багатства ґрунту, врожай рідко буває нижчий за 60 пуд. з десятини.

Сіють пшеницю, овес, ячмінь, просо і джугару (джугара—місцева посухотривка культура, споріднена кукурудзі). Є й городи. Однак, площа засіву не велика. Пояснюється це тим, що кожний сіє лише стільки, скільки йому потрібно для особистого вжитку.

Міни с.-г. продуктами, навіть між окремими округами Західної Хіни, не існують.

Приблизно в такій же стані і скотарське господарство краю. Про поліпшення порід худоби ніхто не думає. Запасів фуражу на зиму не робиться. Худобу лише переганяють з літніх пасовисьок на зимові, через що в сурові зими, підчас ожеледи, коли від безгодівлі тварини не можуть копитами росчистити снігу, щоб діратися до трави, трапляються випадки масової пошести худоби. Все ж, не зважаючи на такі екстенсивні способи скотарського господарювання, останнє—головна основа добробуту населення, а сама худоба і продукти скотарства, поруч хутрового товару, складають головну і мабуть єдину статтю в експорті країни. Серед скотарів мандрівників досі збереглися в усій своїй первісній красі патріархальні стосунки і міновий торг. Гроші, ні як мірило цінності, ні як знак розрахунку там не відомі. Срібло є в об'їз як товар, грошевою

Хінський вуличний театр у день Чагона (новий рік)

шидю (мірилом цінностей) в цегельний чай і баран. В ос-
х усього торгу скотара лежить товароміна.

Велике місце в бюджеті населення забирає полювання.
Триві багатства краю великі і майже непочаті. Головними
містами полювання є борсук, бабак, лисиця, куниця і чорно-
линець. Полюють на тигра, барса й дикого кабана голо-
вним аматори і полювання це не має промислового зна-
чення, Вовків нищать, як головних шкідників скотарського
господарства, але облав на них не влаштовують, боротьба з
ними провадиться від випадку до випадку. Зайців же ніхто
не займає, бо обстріл коштує дорож-
че вартість самого зайця. Особливо край
любий на дику птицю, дикі кози різних
видів і олені. Фазанів (чорний, срібля-
стий), качок, гусей, дрохов, гірських курі-
ток та іншої дичини водиться безліч, але
на них теж майже ніхто не полює, бо по-
лювання дуже дороге і їх населення бе-
зплатне для промислового полювання.

Певна річ, що ніяких правил і термінів
полювання не існує.

Майже весь хутровий товар вивозиться
СРСР на Нижегородський ярмарок

Синь-Цзян поділяється на 8 адміні-
стративних округ; на чолі кожної з них
стоять губернатор (Дао-Інь), що його при-
значає Синь-цзянський намісник—Ду-Даун.

Адміністративним центром краю є місто
Урумці (Ді-Хуа), де живе сам Ду-Даун,
до якого в так звані комісаріати (міні-
стерства).

Фактично ж роля цих комісаріатів
дуже мала, вся влада в центрі належить
самому Ду-Дауну, а на місцях—його при-
значенцям—Дао-Іням.

Мандрівні й напівандрівні племена
(киргизи і киргизи) користаються відно-
сно свободою, що пояснюється не добро-
ю хінської салдатчини, а її неспро-
можливістю упоратися з усіма племенами, що
населюють край.

Не довіряючи своїм призначенцям (Дао-Іням), Ду-Даун не
дозволяє їм усієї повности влади на місцях і поруч них наста-
вляє своїх агентів та контролерів, а частину адміністративно-
господарської влади, в тім числі й наглядає за мандрівним
населенням, доручає начальникам гарнізонів або взагалі в.й.
з'єднанню зі своїх найближчих родичів.

Немає чого й казати про те, що ніякої законности та твер-
дих правових норм—немає.

Кожний адміністратор, кожний генерал і начальник, в і за-
конодавчою, і ви-
наважною владою.

Суду фактич-
но нема.

Суддню, так
як і вико-
давцем вироку, є
сам Дао-Інь (в-
округових місцях),
або повітовий на-
сальник у повітах.

Всяка справа,
що потрапила до
них, тягнеться до
безконечности че-
рез хабарі і по-
дарунки, що їх ви-
магається у сто-
рін, і, як правило,
справа, вирішу-
ється на користь
того, чий хабар
більший. З цього
погляду в Захід-
ній Хіні винятків
не буває.

Там Теміда
вирішує справу
авжди на користь
того, хто може по-
класти важчий, ар-
гумент* на шаль-
ду її терезів.

Звичайно, такі порядки не подобаються нікому, не годоба-
ються навіть місцевим багатіям, глитаєм і купцям, бо вони
лягають солідним „накладним видатком“ на їхній торговельний
баланс. Через те все населення намагається уникнути цього
„суду“, вважаючи за краще передавати всі спірні справи на
розгляд начальників племя або роду, або ж на суд старшин та
священнослужителів.

З кожним днем міцніє і прагнення окремих народів та
племен, що населяють край, до самостійности, до власної куль-
тури і державности.

Розмежування в радянській Середній
Азії, населеній спорідненими західно-хін-
ському населенню народами і бурхливий
ріст національних культур у радянських
Казакстані, Узбекистані, та Туркменістані
збільшують ці прагнення.

В останні роки спостерігається бурхли-
вий ріст і місцевої громадськости.

Один по одному виникають коопера-
тиви, національні школи, різні кустарні
промислові та торговельні товариства.

З відкриттям у Західній Хіні 5 радян-
ських консульств (в Урумці, Кашгарі, Куль-
жі, Чугучаці та Шарт-Суні) і відновленням
торговельних зв'язків з СРСР почався й
інтенсивний живий зв'язок місцевого насе-
лення зі своїми співродичами у нас.

Приїзжі мають тепер змогу на власні
очі переконатися досягнень радянської Се-
редньої Азії як на економ.чому, так і на
культурному фронті, а переконавшись, по-
вертаються до себе на батьківщину завзя-
тими прихильниками нашого прикладу.

Звичайно, хінським мілітаристам це не
подабається. Вони, природно, звивають
заходів боротьби з усією новиною.

Однак, не бажаючи визнавати навіть
хінської революції 1910—11 р.р. (зв'язку зі
сходом майже не існує, місцевий Ду-Даун
насправді — повновладний начальник
краю), все ж під впливом подій на сході,
як і під впливом великої Жовтнев.ї революції, місцева хін-
ська влада примушена піти на поступки і хоч повільно, все ж
починає реформу адміністративної системи суду та податко-
вого апарату.

Не зважаючи на всі спроби ігнорувати владу центральної
Хіні і паралізувати вплив хінської революції, не зважаючи на
жорстокі терор проти всіх, хто намагається занести сюди
революційну ідею з заходу і сходу, Синь-цзянські мілітаристи
примушені йти на реформи, звичайно, намагаючись пристосу-
вати їх до своїх
потреб.

Є в тугому при-
щеплювання но-
вих реформ і чи-
мало об'єктивних
причин місцевого
характеру, як по-
ганий стан засобів
зв'язку, неостій-
ність осідку біль-
шости населення
то-що.

Можна гадати,
що під впливом
двох революцій,
що оточують Син-
Дзян з усіх боків,
тут почнеться
швидкий розвиток
деяких соціаль-
но-економічних
процесів, що по-
винні будуть при-
лучити цей відір-
ваний світ від ці-
лого до світу край
до вищої матері-
альної й інтелек-
туальної куль-
тури.

Чг. Юн-чін—дао-ін (губернатор) ілій-
ського краю Західної Хіні

Головний будинок Консульства СРСР у м. Нян-Юань-Чені

ДЕРЖАВНИЙ ХАРКІВСЬКИЙ ТЕАТР

"Розлом"

Лейтенант фон-Штубе—Сокирко

Стаття

ПРО ТЕ, як матроси з крейсера „Зоря“ в тяжкому, ворожому оточенні вперто йшли до своєї мети, непохитно тримаючись гасла „Вся влада радам“, — правдиво розповів Б. Лавренев, змалювавши життєві постаті революційного кронштадтського авангарду. Події, що розгортаються на крейсері „Зоря“, відносяться до переджовтневих днів.

Тимчасовий уряд вороже ставиться до більшовицької команди „Зорі“. У Пітері тільки-но придушене „третьє липневе повстання“, але матроси за проводом голови комітету Годуна вперто вірять у перемогу більшовиків і ніяк не лояються на вмовляння агентів тимчасового уряду.

Вони чекають наказу більшовицької партії, — коли крейсера „Зоря“ покинуть на допомогу повстанському пролетаріатові Пітера, команда „Зорі“ бадьоро рушає з Кронштадту до берегів Неві.

Цінність п'єси Б. Лавренева полягає в тім, що революційне напруження матроської маси передано природно, без ніяких патетичних слів та жестів.

Автор знає побут моряків і тому всі герої „Зорі“ набрали рис, характерних для не дуже свідомих, але безпосередньо захоплених людей.

Поруч подій революційно-громадського значіння автор малює сердечну людську драму.

Матрос Годун — це душа „Зорі“. Він голова комітету і пильний вартовий на більшовицькому пості. Командний склад покинув „Зоря“. Залишилось тільки декілька молодих офіцерів та прихильний до нових ідей капітан Берсенев. До нього часто звертається Годун по службових справах, буває у нього вдома. Знайомиться з дочкою Берсенева — Тетяною, дружиною лейтенанта, що не визнає нового ладу і бере участь у біло-гвардійській змові.

Тетяна—Маслюченко

В. Ів.

Щирість Годуна, його віра в правдивість діла більшовиків, його рішуча непохитна лінія справляють сильне вражіння на Тетяну. Вона непомітно для себе більш почуттям, а ніж розумом пориває з психікою своєї класи і йде до бурхливого майбутнього поруч Годуна та свого батька.

Постановка цієї п'єси, що її зроблено у Державному Харківському театрі, заслуговує на велику увагу. Режисер Клещев дав чудове оформлення та яскраве видовисько. Головний діяч у „Розломі“ це маса і її в постановці Плещеву висунуто на перший план. Патос бойового революційного напруження талановито передано наприкінці, коли крейсер рушає до Пітера. Крейсер дійсно рушає — велетенське вражіння.

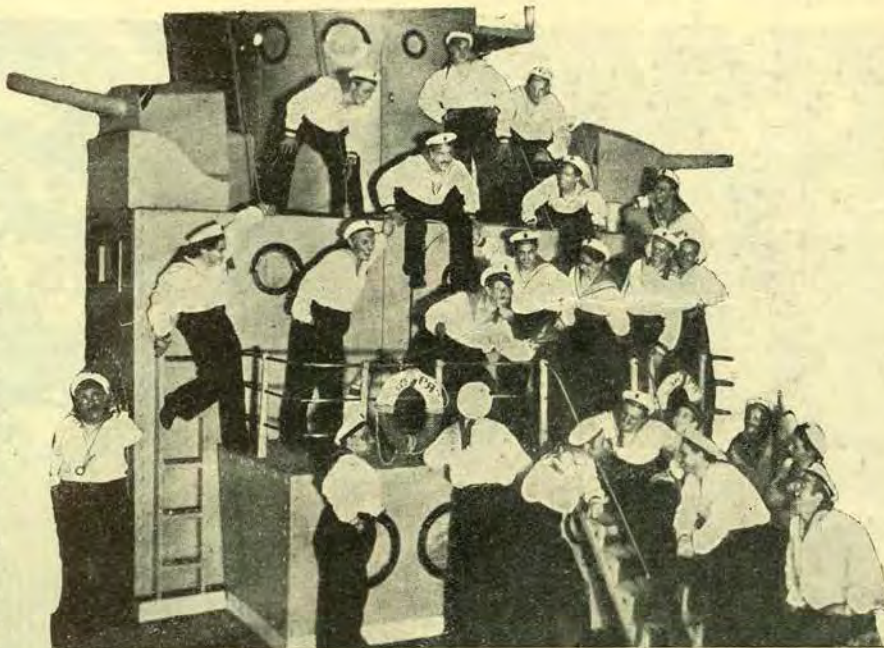
В цьому театральному сезоні „Розлом“ — найкраща постановка. Вона зацікавлює глядача, дає в художньому змалюванні образи героїв Кронштадту і лишає бадьорий настрій.

Цього театального сезону „Розлом“ займає по театрал

одне з перших місць. Яскравого сценічного значіння надано йому вперше у театрі імені Вахтангова у Москві. За прикладом Вахтангівців „Розлом“ ставлять і інші театри більш менш вдало копіюючи оригінальне оформлення, що його Вахтангівці ввели як новий метод: сцену розбито на декілька амбразур і в них, на зразок кіно, показано окремі моменти дії.

В стислому оточенні оформлення виконавцям доводиться сильніш підкреслювати діалог, висовуючи текст п'єси. У Вахтангівців така спроба мала значний успіх і тому інші театри почали ставити „Розлом“ приблизно так, як його поставлено в театрі ім. Вахтангова. Режисер Клещев не

МАТРОСЬКЕ ЗІБРАННЯ НА КРЕЙСЕРІ „ЗОРЯ“

Годун (сидить на 3-му поверсі) розповідає товаришам про те, що на крейсер „Зоря“ має завітати делегація Тимчасового Уряду. Ліворуч боцман — Петлішенко — підслушує про що говориться на зібранні

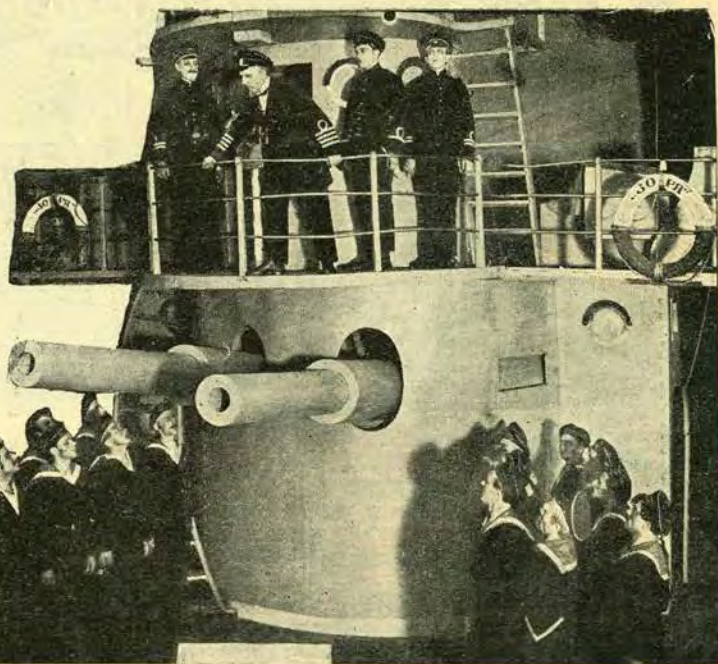

Голова комітету Годун—Ватуля

за цим прикладом. Він дав своє оформлення, дав свої методи акторського виконавця й треба знати, що вийшло в нього це не тільки добре, але й швидко. Клещев головне звернув увагу на масу, організувавши її в єдиний, могутній колектив. Матроська не грає, а живе на сцені. Це справжні моряки, з тим духом кронштадці, герої переджовтневих днів.

Добре виявлено, добре організовано масу, але це досягнуто через удосконалення всіх персонажів особисто. Масу міцна вона, тому хвилює своїми тривогами й напруженням, що майже кожний з дієвих осіб окремо створює образ вірний, життєво правдивий та ширий.

Змальована душа боцмана Швача,—холода, що до офіцерів не пристав, а матросів зраджує, держиди й шпигуна — стає закінченою фігурою у виконанні Петлішенка: декламаторного, морально-мізерного типа артист

Промова капітана Берсенева перед відплиттям „Зорі“ до Петербургу

до праці в нових умовах, тонкими, обережними рисами намальовано Овдіенком.

Привне вражіння залишає Маслюченко, вдало створюючи образ Тетяни—жінки, що може ще не зрозуміла, але вже почула, на якум боці правда.

Ці головні виконавці, досягнувши аразкового втілення персонажів „Розлома“, цементують взагалі весь ансамбль, допомагаючи героям п'єси в першу чергу зробити матроську масу, що на ній ґрунтується увесь ефект постановки.

Загалом п'єса „Розлом“ залишає після себе сильне вражіння і постановка її на сцені Харківського Державного драматичного театру в безперечне досягнення.

Боцман Швача—
Петлішенко

Матроси крейсера „Зоря“ проважують делегацію Тимчасового Уряду. Спереду матрос—Твердохліб, поза ним Годун—Ватуля

намальовує чітко, виразно й незабутньо.

Енергійний більшовик матрос Годун своєю міцною постаттю висовується наперёд серед жвавої й різвохарактерної команди моряків. Артист Ватуля робить Годуна проводирем, якому сили надає перш за все сталева воля й дружня єдність усієї команди.

Капітана Берсенева—офіцера старої армії, інтелігентна, щиро приставшого

Уолл-Стрит

THE WALL STREET JOURNAL

Complete CLOSING PRICES

Паника на бирже в Нью-Йорке.
БЕЗКОЕ ПАДЕНИЕ ВСЕХ ЦЕННЫХ БУМАГ

ONE SILVER DOLLAR
PAYABLE TO THE BEARER ON DEMAND

Гарис Вал. Бородкина

СЕРЕД велетенських хмародраць Манхаттана*) загубилася невеличка вуличка, що її звуть найкоротшою й найдовшою вулицею світу.

Таку назву Wall-Street (Уолл-Стрит, буквально—стіна вулиця) дано не дарма. Дійсно, вулиця має яких небудь двіста кроків завдовжки, але її міць простягається на весь капіталістичний світ—від аукціонів вонни в далекій Австралії до хлібних цін у Гамбурзькому порту.

Оточена десятками і сотнями банків, пароплавних контор, страхових товариств, акціонерних компаній і т.д., на Уолл-стріті царює мозок і серце капіталістичного тіла Америки—біржа. Там „некороновані королі“ Сполучених Штатів роблять політику країни, маневрують мільонами і коштами всього світу збільшують свої достатки.

Уолл-Стрит являє собою основу фінансового життя Штатів і тому з нею цікаво зазнаномитися.

Незвичайний темп господарського розвитку цієї молоді держави, наявність вільних земель і вільних капіталів, імперіалістична війна, що казково збагатила Штати—все це спричинилося до невиданого і в цій країні розквіту впливу біржі.

Кілька сухих цифр допоможуть як найкраще уявити собі той стрибок, що вивів Штати на перше місце серед капіталістичних держав світу і дав американському золоту змогу диктувати свою волю всій земній кулі.

Підчас війни запаси золота у Штатах майже потроїлися, торговельний баланс країни рік-у-рік зростає а активним салдо у кілька мільярдів золотом, наявність вільних капіталів, що не знаходять пристосування у країні, спричиняється до вивозу їх поза межі Штатів: у 1913 році закордоном було розміщено 5 мільярдів крб., у 1926 році—26 мільярдів. Штати прагнуть опанувати весь світ. Англія віддає позицію за позицією, що їх сторіччями завойовували британські капіталісти.

По всьому світу Америка скуповує акції, гарячково організує нові підприємства, готує нові ринки збуту і забезпечує постачання власних заводів сировиною. Усю цю складну роботу направиляє Уолл-Стрит—ім'я її стало символом. Уолл-Стрит—символ спекуляції й ажіотажу, центр багатоміліонних фінансових операцій.

Система акційних товариств, що дає фінансовим магнатам можливість залишити в своїх руках контроль їх діяльності, утворюючи подобу самостійности для дрібних акціонерів,—досягла в Штатах надзвичайного розвію. Щоб відвернути увагу трудящих від соціальних питань—там розповсюджується робітничі акції і в біржову спекуляцію зтягується кого лише можна.

Америка „прагне“ миру, але тільки в Європі. Це так ясно

*) Острів, де росташовано ділову частину Нью-Йорка.

чому: Європа винна Штатам надто багато грошей і доки воладарі Уолл-Стриту не одержать свого золота, вони за всяку ціну готові підтримувати мир у зраді капіталістів Європи.

Кожна „революція“ у першій ліпшій державі Південної Америки безумовно робота Уолл-Стриту, і свідчить, що Штати зацікавлені бразильським манганом або болівійською циною.

Немає майже жодного кутка в світі, де б не відчувався вплив Уолл-Стриту, куди б вона не простягала своїх дотикальців.

Рокфелери, Моргани, Вандербільди й десятки інших царюють на Уолл-Стриті і кожен їх крок несе нову кабалу пролетаріатові. Підвищення курсів, зріст дивідендів означає зниження зарплатні, збільшення експлоатації і задовження робочого дня.

Серед хмародрапів загубилася невеличка вуличка. Лівруч—побуд Уолл-Стриту: під суворою охороною з банку виносять скриню з трьома мільонами доларів

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горяїновський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-

ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи та сільського господарства

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ

політичного життя та революційного руху в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ

найкращих сучасних письменників та літературного молодняка, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

з будівництва та побуту України, СРСР та Закарпаття

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік 5 крб. — коп.

На півроку 2 крб. 75 коп.

На 3 місяці 1 крб. 50 коп.

Ціна окремого числа. — крб. 30 коп.

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське господарство. По кооперативній Україні. Книжкова полиця. Новинки науки й техніки. Розвага на дозвіллі. Постійна інформація про нові видання Книгоспілки

ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі читання й кооперативної самоосвіти

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ІНШИХ КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговля и производства предметов вооружения и обороны „ПОСТ. Ч. З. У.“

ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков зд. ВУЦИК'а

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ СКЛАД
Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зинovieвск

Мелкокалиберн. ОРУЖИЕ русск. и заграничное
ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т. П.

КОНЦЕССИОННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ

„ШАРИКОПОДШИПНИК „СКФ“

г. ХАРЬКОВ, пл. Тевелева, 29 д. Внешторгбанка Т. 40-50

Шарки — стальные всех размеров

Шариковые и Роликовые подшипники для всевозможных машин и станков всех отраслей промышленности, для автобусов, автомобилей, тракторов и проч.

Стальные полускаты для штатных и путевых вагонов на шариковых и роликовых подшипниках.

Трансмиссионное оборудование — валы точеные, подвески кронштейны, шкивы и проч.

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложенным платежом

Конторская ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

ЖЕЛАЕТЕ СОХРАНИТЬ ЦЕННОСТЬ ВАШЕГО ИНСТРУМЕНТА —
Производственная ЧАСТЬ ГОСМУЗПРОФШКОЛЫ
Харьков, ул. К. Либкнехта, (бывш. Сумская) 34.

ПИАНИНО, РОЯЛЕЙ Настройка 4 руб., ремонт из лучших материалов, полировка, покупка, продажа, комиссия, консультация, поручения иногородних, выезд в провинцию. РАССРОЧКА.

Ремонт балалаек, домр, мандолин, гитар. Клубам, школам, детдомам, воинским частям — скидка. Поступили в прод. рояли и пиан. лучш. фирм, СВОЕВРЕМЕННО РЕМОТИРУЙТЕ В НАШЕЙ МАСТЕРСКОЙ.

ВСЕСВІТ

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК

НА

Переборюючи всі труднощі утворення першого на Україні універсального тижневика і здобувши за минулий рік широке коло

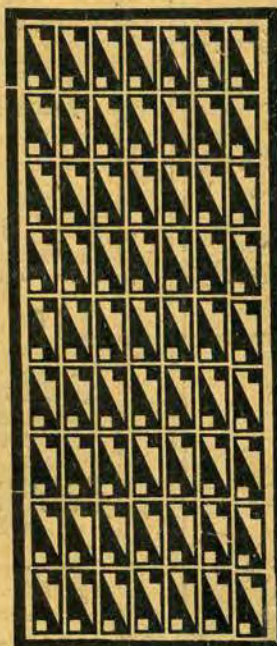

прихильників—читатів, Редакція „ВСЕСВІТА“ цього року ставить собі за завдання всяким чином поліпшувати журнал, для чого й потрібно мати тісний зв'язок з основним колом читачів журналу—з річними передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде широко розвинуто практику конкурсів і розподілено серед річних передплатників премії.

Річні передплатники журналу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік, що надішлють передплату власними поштовими переказами (але не через комісійну агентуру пошти) або безпосередньо здадуть її до Харківської чи окружної контори Видавництва „Вісти ВУЦВК“—і все це до 1 березня 1928 року—візьмуть участь у розподілі преміяльних предметів на суму з розрахунку 400 крб. на 1 тис. річних передплатників.

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміяльних предметів для річних передплатників опубліковано буде в березні, після в'яснення загальної суми і вибору предметів. Пропонуючи для того зі свого боку

модерний радіоапарат з гучномовцем, навушниками й лампами, фотоапарат з належним приладдям, велосипед і столярний та слісарний струмент,

Контора прохає річних передплатників подати до 1-го березня 1928 р. свої зауваження відносно цих і інших бажаних преміяльних предметів.

Розподіл для річних передплатників відбудеться жеребком 1 квітня 1928 р.

Піврічні передплатники, на тих самих умовах внесення передплати, візьмуть участь у другому розподілі, в другій половині року, коли поновлять передплату на друге півріччя.

Тим, що великого запасу „ВСЕСВІТА“ на 1928 р. друковано не буде, Контора просить річних і піврічних передплатників не гаятися з надсилкою передплати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп. Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Лібкнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіосковій залізниці.